

Laimingas, kam netenka smerkti savęs dėl savo sprendimų /Rom 14,22/

2013 m. birželis Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys **Nr. 6 (131)**

Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn. ISSN 2029-512X

Vilniečiai po Konfirmacijos pamaldų 2013 m. birželio 16 d. Centre – konfirmantai Agnė Morkvėnaitė ir Aleksandr Špilevoj

Tieskime rankas į Dievą!

Be tikėjimo neįmanoma patikti Dievui.

Kas artinasi prie Dievo, tam būtina tikėti, kad Jis yra ir Jo ieškantiems atsilygina. /Hbr 11,6/

Tikėjimas – didelė ir svarbi tema Biblijoje. „Tavo tikėjimas tave išgelbėjo“, – sakė Jėzus nesuskaičiuojamai daugybei žmonių. „Argi nesakiau: jei tikėsi, pamatysi Dievo šlovę“ /Jon 11,40/. „Nebijok, tik tai tikėk“ /Lk 8,50/.

Tikėjimu mes nuteisinami. „Taigi, nuteisinti tikėjimu, gyvename taikoje su Dievu per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų“ /Rom 5,1/. „Teisusis gyvens tikėjimu“ Rom 1,17/. „Be tikėjimo neįmanoma patikti Dievui“ /Hbr 11,6/.

Tikėdami Jėzų mes esame teisūs prieš Dievą. Dievas mato mus per

Kristų tokius, tarsi niekada nebūtume nusidėję. Per Jėzaus teisumą atleistos visos mūsų nuodėmės, nes mes Jį tikime.

Esame išgelbstimi tikėjimu ir turime tikėti per visą mūsų gyvenimo kelionę į dangiškąją tikslą. Mes išgelbstimi tikėjimu, o ne darbais. Tikėti – tai tiesti tuščias rankas į priekį. Tai teisinga nusidėjėlio, kuris trokšta išgelbėjimo, pozicija. Jis nieko neatneša, jis ateina, kad priimtų, todėl ir tiesia tuščias rankas į priekį.

Tokia laikysena – tikroji mūsų viso gyvenimo laikysena. Mes išgelbstimi malone per tikėjimą ir tu-

rime gyventi krikščionišką gyvenimą iš malonės. Todėl tikras krikščionis kiekvieną dieną tarsi varganas, bejėgis vaikas turi tiesti rankas į Dievą.

Taip gyventi nelengva, tačiau nėra kito būdo, kuris padėtų išlikti nusizėmusiems ir išsaugotų mus Kristuje. Tik kai mes esame tokioje būsenoje, Viešpats gali mus panaudoti saviems tikslams.

Herbertas Neimanas
DIEVO RANKOSE

Kasdieniai skaitymai metams

Švedų ir lietuvių evangelikų konsultacijos Biržuose

Gegužės 29-30 dienomis Biržų evangelikų reformatų parapijos namuose įvyko Švedijos suvienytos evangelikų Bažnyčios (angl. – United Evangelical Church of Sweden, šved. – Ekmeknialkyrka) ir Lietuvos ev. reformatų, taip pat Lietuvos Jungtinės metodistų bei Lietuvos baptistų sąjungos Bažnyčių konsultacijos.

Švedijoje iki 2000 metų tradicinės ir valstybinės Bažnyčios teisinį pripažinimą turėjo vienintelė Liuteronų Bažnyčia, vadinama Švedijos Bažnyčia. Pasikeitus teisei situacijai, kitos – nevalstybinės evangelikų, taip pat Romos katalikų ir Stačiatikių Bažnyčios – šioje šalyje įgijo vienodas valstybinio pripažinimo teises. Tai leido Bažnyčioms laisvai tvarkyti tiek tarpusavio, tiek ir savo santykius su valstybe. 2011 metais trys Švedijos evangelikų Bažnyčios: Misijos sandoros (Missionskyrka), Baptistų bei Metodistų nusprendė susivienyti į vieną bažnytinių administracinę vienetą.

2012 m. liepos 11 d. tai buvo įteisinta. Visos trys iki tol veikusios atskiros Bažnyčios turėjo tarptautinius ryšius su užsienio evangelikų Bažnyčiomis. Susijungus šie ryšiai turėjo būti peržiūrėti. Lietuva naujai bažnytinei vadovybei tapo išskirtine ir svarbia šalimi, nes joje vienintelėje visos iki tol atskirai veikusios Bažnyčios turėjo savo užsienio partnerius. Todėl nutarta konsultacijoms sukviesti naujus Suvienytos Bažnyčios vadovus, atsakingus už tarptautinius ryšius, taip pat Lietuvoje buvusių atskirų Bažnyčių vadovybes ar atsakingus asmenis užsienio ryšiams. Pagrindinė konsultacijų užduotis – susipažinti bei numatyti tolimesnes bendradarbiavimo galimybes. Konsultacijoms pasirinkti Biržai, kur visus svečius evangelikų reformatų

parapijos namuose pasitiko Lietuvos ev. reformatų seniorato atsakingi asmenys.

Susitikime Švedijos suvienytai evangelikų Bažnyčiai atstovavo kun. dr. Gerard Willemssen, užsienio ryšių Europai ir Artimiesiems Rytams koordinatorius; taip pat buvęs Vāxjō parapijos vyresniųjų tarybos pirmininkas Arne Sjöberg, kuris kartu su juo kuravo Misijos sandoros Bažnyčios ryšius su Lietuvos ev. reformatų Bažnyčia; Sven Sporre, Vāxjō parapijos dabartinis pasaulietinis vadovas; kun. Lars Kallfors, buvusios Misijos sandoros Bažnyčios bažnytinių skautų vadovas.

Švedų delegacijoje buvo atstovai iš buvusios baptistų – kun. Christer Daelander bei metodistų – kun. Walla Karlson Bažnyčių. Lietuvos ev. reformatų Bažnyčiai atstovavo koordinatorius užsienio ryšiams, vicesuperintendentas kun. Rimas Mikalauskas ir LERB įsteigtų vaikų globos namų „Vaiko užuovėja“, esančių Biržų rajono Medeikių kaime, kapelionė kun. Sigita Švambarienė. Su svečiais taip pat susitiko minėtų globos namų direktorė Daiva Janonienė. Lietuvos Baptistų Sąjungai atstovavo dvasininkai: Baptistų Sąjungos pirmininkas Irmantas Pinkoraitis bei Henrikas Žukauskas su žmona Gilija. Lietuvos Jungtinei Metodistų Bažnyčiai – tos Bažnyčios superintendentas kun. Bill Lovelace su žmona Helen bei Biržų metodistų

„Pagalbos centro“ direktorė Regina Židonienė.

Susitikime apžvelgta kiekvienos Bažnyčios veikla per pastaruosius 20 metų tiek Lietuvoje, tiek Švedijoje, diskutuota, kaip, pasikeitus sąlygoms Švedijoje, būtų galima toliau tęsti bendradarbiavimą. Nutarta, jog pokyčiai tik dar labiau suartins Lietuvos evangelikų Bažnyčias, nes visos jos jau turi tą patį tarptautinį partnerį. Kai kuriose srityse išvelgta naujų galimybių bendrai veiklai, t.y. dar labiau suaktyvinti reformatų ir metodistų bendradarbiavimą vaikų globos namų ir diakonijos srityje.

Vieningai nutarta, kad dvasinio darbo, ypač diakoninėje tarnystėje, Lietuvoje yra labai daug, todėl tikslinga evangelikų Bažnyčių vadovybėms bei tikintiesiems vieni kitus labiau pažinti, koordinuoti savo tarnystes, pagelbėti vieni kitiems. Sutarata ateityje kviesti konkrečių darbo grupių susitikimus, juose numatyti konkrečias bendros diakoninės tarnystės kryptis, galimybes.

Konsultacijose pastebėta, jog vienos šalies bažnytinis gyvenimas, esminiai pokyčiai gali turėti nemažos įtakos kitos šalies partnerinei Bažnyčiai. Šiuo atveju, Švedijos evangelikų susivienijimas skatina Lietuvos evangelikų bendradarbiauti diakoninėje srityje.

2013 metų Giesmių šventė Kretingoje

Evangeliškos bažnytinės muzikos sandrauga, vadovaujama ilgametės pirmininkės Lauros Matuzaitės-Kairienės, kartu su Lietuvos ev. liuteronų Bažnyčia ir Kretingos liuteronų parapija protestantiškos muzikos mylėtojus ir jų draugus birželio 1 d. sukvietė į Kretingą, šiais metais mininčią 760 metų jubiliejų.

Evangeliškos Giesmių šventės, vykstančios Lietuvoje su pertraukomis nuo 1935 metų, skaičiuoja jau ne vieną dešimtmetį. Jei pirmoji, įvykusi Biržuose per Sinodo pamaldas, buvo daugiau to regiono šventė, tai jau nuo 1938 metų – Tauragės bažnyčios bokšto pašventinimui skirtos – išaugo į visos Lietuvos protestantiškos muzikos šventę.

2013 metai paskelbti liuteronų kunigo Martyno Mažvydo minėjimo metais. Gegužės 21 d. sukako 450 metų nuo liuteronų klebono bei pirmosios lietuviškosios knygos autoriaus Martyno Mažvydo mirties. Kompozitorius Vytautas Juozapaitis ta proga atnaujino jau anksčiau sukurta didingą oratoriją „Mažvydas“, kuri pilnai su penkiais solistais, vargonais, varpais, kanklių orkestru, pučiamųjų ir mušamųjų instrumentų grupe bei didžiuliu choru buvo atlikta M. Mažvydo mirties dieną Vilniuje Šventų Jonų bažnyčioje.

Šios oratorijos pirmoji, dažniausiai atliekama dalis „Gijvenima tas turies pašlovinta“, buvo pasirinkta Kretingos Giesmių šventės pagrindiniu jungtinio choro kūrinium.

Klausantis jos, atliekamos didžiulio jungtinio choro, kompozitoriaus sumanymu padalinto į du chorus, kurio pirmojo – vedančiojo choro partiją profesionaliai giedojo Vilniaus dailės akademijos kamerinis choras (vadovas Arvydas Adamonis) bei Vilniaus liuteronų bažnyčios ansamblis „Adoremus“ (vadovė Renata Moraitė), širpuliukai per kūną nuėjo... Kūrinį be galo įtaigiai, niuansuotai dirigavo pats kompozitorius Vytautas Juozapaitis.

Norisi pažymėti, kad 2013 metų šventė meniniu lygiu buvo viena iš geriausių, jei ne pati geriausia evan-

gelikų Giesmių šventė.

Pirmosios šventės, pradėtos rengti nuo 1994 metų – po Nepriklausomybės atgavimo, buvo daugiau varžytuvės, kada chorai po vieną demonstruodavo savo pasiektą meninį lygį, kuris buvo labai jau nevienodas. Provincijų nedideli parapijiniai chorai negalėjo lygintis su beveik vien iš profesionalių muzikantų (Klaipėdos, Kauno, Vilniaus) sudarytais choralais. Klausantis pirmųjų buvo nuobodoka, šventė užsitęsėdavo, choristai pavargdavo ir paskutinėje – jungtinio choro dalyje giedodavo vangiai. Buvo nutarta ieškoti naujų Giesmių šventės formų, ir jau 2010 m. Žeimelio Giesmių šventėje pagrindas buvo pamaldų liturgija. Pirmosios tokios Šventės irgi nebuvo tobulos, nes visas dėmesys buvo sutelktas į liturginių giesmių atlikimą. Šioje Giesmių šventėje pavyko suderinti ir pamaldas, ir šventę. Renginį labai pajavairino viešnios – kanklininkės, kurių pagrindinis vaidmuo buvo akompanuoti jungtiniams chorams „Mažvydo“ oratorijoje. Tiek Lietuvos muzikos ir teatro akademijos ansamblis, vad. Birutės Giraitės, tiek Šiaulių kanklių trio „Aušrinė“, vad. Reginos Vaišnorienės, po pamokso solo paskambindamos populiarias lietuvių liaudies melodijas, nešokiravo,

o kaip tik įnešė į pamaldas gaivumo.

Parapijų chorų meninis lygis irgi buvo kur kas geresnis, gal dėl to, kad nebuvo siekta atlikti didelio sudėtingumo kūrinį, o pagal savo pajėgumą pasistengta jautriai perteikti pasirinktos evangeliškos giesmės grožį.

Džiugu, kad šventės repertuare skambėjo net dviejų su reformatais susijusių muzikų kūriniai: vilniečių jungtinis „Pagirių dainorių“ ir „Giesmės“ chorai atliko savo vadovės Janinos Pamarnackienės „Dievo avinėlį“, o Tauragės M. Mažvydo liuteronų parapijos choras, vad. Tatjanos Kalvanienės, – Vilniaus vargonininko Edmundo Meškausko „Šventas“.

Pamaldų liturgijos kulminacija – LELB vyskupo Mindaugo Sabučio pamokslas – homilija buvo prasminga, įsimintina ir, kas svarbiausia tokiose šventėse, esmė pasakyta nedaugžodžiaujant. Šventės dalyvius ir svečius suartino bendra ekumeninė Viešpaties Vakarienė, dalinta net kelių šventėje dalyvavusių liuteronų kunigų bei vyskupo M. Sabučio.

Po liturginės dalies didingai skambėjo jungtinio choro pagiedota, diriguojant daugumos Giesmių švenčių pagrindiniam dirigentui Bronislovui Skirsgilui, L. van Bet-

nukelta į 11 p. ►

Vilniaus reformatų „Giesmė“ ir „Pagirių dainorių“ chorai su vadove Janina Pamarnackiene ir kompozitoriumi Vyt. Juozapaičiu

Perduotas Dubingių Radvilų rūmų maketas muziejui

2013 m. birželio 11 d. **Dubingių Radvilų rūmų** maketas, atliktas Vilniaus statybininkų rengimo centre, buvo iškilmingai perduotas Lietuvos dailės muziejaus Radvilų rūmams Vilniuje. Prieš dvejus metus buvo padarytas ir Lietuvos dailės muziejui perduotas **Dubingių bažnyčios** maketas

V. Butrimas prie Radvilų rūmų Dubingiuose maketo

Lietuvos dailės muziejaus Radvilų rūmuose iškilmingame maketo perdavimo renginyje dalyvavo Dubingių piliavietės archeologinių tyrimų ir mokslinės rūmų rekonstrukcijos autoriai prof. Albinas Kuncevičius, doc. Rimvydas Laužikas, Molėtų rajono mero padėjėjas Henrikas Ivickas, Vilniaus Statybininkų rengimo centro direktorius Juozas Baranauskas, maketo sukūrimui vadovavęs Vladas Butrimas su mokytojais ir moksleiviais Tomu Pečiuliu, Artūru Pipiru, Bogdanu Bortkevič, Vytautu Nekrošiumi. Taip pat tokio svarbaus renginio nepraleido negausus, bet aktyvus Vilniaus ev. reformatų bendruomenės branduolys bei parapijos klebonas kun. Raimondas Stankevičius.

Vakarą pradėjo doc. Rimvydas Laužikas pasidžiaugdamas, jog mokslinių tyrimų rezultatai virsta šauniais maketais, dėl vieno iš jų visi čia ir susirinkome. Istorikas trumpai papasakojo, kaip atrodė rūmai XVI–XVII a., kokia jų buvo paskirtis. „Rašytiniuose šaltiniuose Dubingių pilis minima nuo XIV a. Tikriausiai XIV a. pirmoje pusėje 500 m ilgio ir 100–220 m pločio salos kalvoje buvo

pastatyta medinė pilis, saugojusi kelią į Vilnių nuo Livonijos ordino puolimų. 1412–1413 m. Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas pastatydino naują pilį, o prieš 1430 m. pilies kieme ir medinę R. katalikų bažnyčią. XV a. pilis atiteko Biržų – Dubingių šakos Radviloms, ir buvo jų kelis kartus perstatyta, paskutinį kartą – XVII a. pradžioje. 1547–1548 m. joje penkis mėnesius po slaptų vedybų su Lietuvos-Lenkijos karaliumi Žygimantu Augustu gyveno Barbora Radvilaitė.

Ankstyviausią piliavietės piešinį iš 1872 m. yra palikęs Napoleonas Orda (1807–1883 m.). Jame matyti rūmų ir bažnyčios griuvėsiai. Sprendžiant iš piešinio, rūmai buvo kelių aukštų, su grakščiu bokštu. Jie buvo gana panašūs į kitus Radvilų statytus tuo metu rūmus Nesvyžiuje, Vilniuje, kiek vėliau – ir Kėdainiuose. XVIII a. viduryje pilis sunyko. Dubingių piliavietė yra didžiausia Lietuvoje“, – teigė doc. R. Laužikas. Istorikas taip pat pasidžiaugė aktyvia ev. reformatų bendruomene, neleidžiančia primiršti kunigaikščių Radvilų.

Maketo sukūrimo vadovas Vladas Butrimas dėkojo istorikams už bendradarbiavimą ir kantrybę. „Kurdami maketą susidūrėme su daugybe iššūkių: ne tik nežinojome kaip atrodė pilis, bet ir kelių aukštų, kokia buvo išorės puošyba, kur kaminas, įėjimas ir pan. Dirbdami drauge su šauniais specialistais sukūrėme Dubingių Radvilų rūmų maketą. Pradžioje maketą padarėme raudonos spalvos, imituojuant tuo metu statyboms naudotas raudonas plytas, bet neatrodė gerai. Maketai turi būti šviesūs. Tad perdarėme į baltų plytų imitacijos maketą, panaudojant statybinę medžiagą – akyto betono blokelių. Iš išlikusių rašytinių šaltinių buvo žinoma, kad Dubingių

bažnyčios interjerą puošė Radvilų herbas, todėl nusprendėme, kad ant rūmų sienos taip pat turėjo būti herbas. Makete herbas puošia bokštą. Rūmai atkurti gotikiniai (sienas laiko kontraforsai, gotikinis plytų dėjimo būdas, gotikiniai sienų puošybos elementai, primenantys lietuviškus raštus) su renesanso elementais (užapvalinti langų apvadai, rūmų viršų puošia frizas). Mokykloje (Vilniaus Statybininkų rengimo centre – aut. past.) turime dailiųjų amatų būrelį, bet jame nepasiribojame tik amatais. Stengiamės nepamiršti savos istorijos, ją atkurti ir puoselėti ir tai perteikti moksleiviams. Džiugu, jog jie noriai prisidėjo prie šio maketo sukūrimo. Neapsiribosime Dubingių rūmų maketu, turime minčių sukurti ir daugiau Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pilių maketų“, – savo ateities planus dėstė V. Butrimas.

Maketo perdavimo iškilmsėse dalyvavo Nacionalinio dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys. „Savo didingumu, puošnumu Vilniaus Radvilų rūmai, kuriuose esame šiandien, buvo patys puošniausi mieste rūmai, savo prašmatnumu toli lenkę valdovų rūmus. Šioje salėje iki XVII a. buvo Radvilų koplyčia, kurioje didikai išpažino Dievo žodį reformatų tikėjime. Džiaugiuosi, jog bendromis įvairių sričių specialistų pastangomis atgyja Radvilų istorinis atminimas. Šiuose rūmuose įkursime nuolatinę Radviloms skirtą ekspoziciją ir, manau, ji nuolat gausės“, – sakė R. Budrys.

Statybininkų rengimo centro direktorius Juozas Baranauskas didžiudamasis žvelgė į maketą, kuris buvo sukurtas jo vadovaujamos mokyklos mokinių ir mokytojų rankomis. „Mokome savo auklėtinius ne tik statybos subtilybių, bet ir stengiamės jiems pažadinti norą domėtis savos šalies istorija. Gal šis maketas

paskatins atstatyti Radvilų rūmus Dubingiuose?“, – su viltimi klausė J. Baranauskas. Į renginį atvykęs Molėtų rajono mero padėjėjas Henrikas Ivickas padėjo istorikams už atliktus archeologinius tyrimus

Dubingiuose bei palinkėjo sėkmės tolimesniuose darbuose.

Dubingių Radvilų rūmų maketo perdavimo muziejui aktas baigtas Vilniaus ev. reformatų parapijos Tarybos pirmininko Alvydo Verbicko ir jo pavaduotojos, Radvilų ažuolyno sodinimo sumanytojos bei globėjos Danguolės Juršienės padėka bei atminimo dovanėlėmis maketo kūrėjams.

Primename, jog prof. dr. Albinui Kuncevičiui ir doc. dr. Rimvydui Laužikui 2009 m. skirta Mokslo pažangos premija už Dubingių piliavietės ir Radvilų kapavietės kompleksinius tyrimus (2003–2009 m.) ir atliktų tyrimų sklaidą visuomenei bei kolektyvinę mokslinę monografiją „Radvilų tėvonija Dubingiuose“.

2011 m. Radvilų rūmų muziejui buvo perduotas Dubingių ev. reformatų XVII a. bažnyčios maketas, sukurtas taip pat glaudžiai bendradarbiaujant Dubingių tyrimų komandai, Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčiai ir Vilniaus Statybininkų

rengimo centrui. Mokslinės bažnyčios rekonstrukcijos autoriai buvo prof. Albinas Kuncevičius, doc. Rimvydas Laužikas, Robertas Zilinskas. Maketas buvo atliktas 2011 metais, kūrėjų kolektyvui vadovavo Vladas Butrimas, dalyvaujant A. Pipirui, J. Rimkui, K. Kurilavičiui. Bažnyčios maketas buvo pirmasis, simbolinis būsimos parodos eksponatas. Dabar šalia jo atsidurs Dubingių Radvilų rūmų maketas. Greta stenduose eksponuojami 2006–2007 m. bei 2008–2011 m. archeologinių tyrimų metu rasti radiniai. Radinių eksponavimas yra logiška mokslinių tyrimų tąsa – būdas supažindinti visuomenę su mokslinių tyrimų rezultatais. Tikėkimės, jog Lietuvos dailės muziejaus Radvilų rūmuose kunigaikščiams Radviloms skirta nuolatinė ekspozicija ir toliau sparčiai didės.

Viktorija Liauškaitė
Nuotraukos autorės

Vasaros pradžia Panevėžio parapijoje

Užsitęsė žiema, pavasaris buvo permainingas, vis laukėme gražesnio ir tikro. Ir staiga vasara – birželio mėnesio pirmosios sekmadieninės pamaldos parapijoje. Bažnytėlėje smagu, šilta, pilna įvairiaspalvių žiedų, visų nuotaikos geros, laukiame atvykstant parapijos administratoriaus kunigo Raimondo Stankevičiaus.

Pamaldos praėjo pakiliai, dvasingai, klausėmės Dievo žodžio ir išsmaus, pamokančio kunigo pamokslu.

Po pamaldų – trumpa Agapė, nes laukė Kapinių šventė Kristaus Karaliaus kapinėse Ramygalos g. Visi susirinkome jau įprastoje vietoje, didelių medžių paunksnėje. Vargonavo mūsų ištikimas vargonininkas Žygintas Anilionis. Giedojome giesmes, klausėmės Šventojo Rašto žodžių ir kunigo sakomos homilijos, kurioje jis pabrėžė, kad kapinės – tai tokia vieta, kurion atėję visi mąsto apie tą patį – žmogaus gyvenimo kelio finišą. Ir stovėdamas tarp tų kauburėlių ryškiausiai pajunti apie gyvenimo prasmę. Matyt, pati kapinių žemė, persisunkusi skausmo ir ašarų, žmogų priverčia priliti, su-

sikaupti, susivokti, kaip viskas šioje žemėje yra trumpa, laikina ir trapu. Išėję Anapilin artimieji lieka gyventi gėryje ir paguodoje, kurią mums dovanojo, meilėje, kurią jie atnešė į mūsų gyvenimus. Tai jie – mūsų tėvai, seneliai vedė mus tikėjimo į Dievą keliu, iš jų mes išmokome gerbti artimą, užjausti ir padėti bėdoje. Jie mokė su malda keltis ir dėkoti Dievui už praleistą dieną.

Dauguma atvykusiųjų maldoje paminėjo savo artimuosius, išėjusius

amžinybėn.

Padėkoję vieni kitiems už malonų pabendravimą, bendrą maldą, skirstėmės prie savo artimųjų, draugų ar kaimynų kapų kauburėlių. Džiaugiamės, kad Dievui padedant tai dienai numatyti renginiai praėjo sėkmingai, o artimiausiu metu, kas galėsime, susitikime Biržuose, Sinodo uždarymo pamaldose.

Sigita Audickienė

Ekumeninės Sekminių pamaldos Panevėžyje

Gegužės 25-osios dienos popietę (šeštadienį) Panevėžio miesto krikščioniškų bendruomenių dvasininkai ir tikintieji rinkosi į ekumenines pamaldas „Meno“ teatro salėje. Buvo švenčiamos Sekminės.

Renginys prasidėjo muzikiniu kūriniumi, kurį žalvariniais varpeliais atliko Biržų Jungtinės metodistų bažnyčios vaikų ir jaunimo instrumentinis ansamblis „Sielos vaikai“, vadovaujamas Rasos Murevičienės. Skirtingais varpeliais išgaunami muzikos garsai, susijungę į vientisą melodiją, kreipė susirinkusiųjų mintis Dievo link. Vėliau, visiems susirinkusiems pritariant, buvo pagiedota „Esam Dvasioje viena“.

Pasisveikinimo žodžius tarė stačiatikių dvasininkas Aleksejus Smirnovas bei evangelikų reformatų kunigas Raimondas Stankevičius. Panevėžio katalikų bažnyčios giedotojos atliko sakralinius grigališkuosius choralus.

Krikščionių bendruomenės „Panevėžio Vynuogynas“ pastorius Žilvinas Škulevičius maldos žodžiais prašė Dievo, mūsų Kūrėjo, palaiminti mūsų kultūras, įvairių etninių grupių ir tautybių žmones. Jis dėkojo, kad daugelis bendruomenių išlaikė tarpusavio ryšius, ypač ten, kur yra mažumos. Tai moko džiaugtis skirtingų tapatybių bičiulyste, kuri stiprina vienybę. Pastorius prašė Šventosios Dvasios išmokyti vertinti tarpusavio vienybę, džiaugtis ja bei įkvėpti tikinčiuosius kelionei su visomis tautomis ir bendruomenėmis, kurios patiria gyvenimo išbandymus.

Stačiatikių dvasininkas Aleksejus į Dievą ir susirinkusiuosius kreipėsi šiais maldos žodžiais: „Mes žinome, kad Kristuje esame viena, bet mūsų žmogiškas silpnumas dar nėra pajėgus liudyti ir išreikšti šios tikrovės. Tad leisk mums dabar išpažinti savo susiskaldymo nuodėmes ir prašyti atleidimo“. „Jeigu išpažįstame savo nuodėmes, jis ištikimas ir teisingas, kad atleistų mums nuodėmes ir apvalytų mus nuo visų nedorybių“ (1 Jn 1, 9).

Girdėjome keletą skaitinių iš Šventojo Rašto. Reformatų kunigas R. Stankevičius skaitė Michėjo 6, 6-8,

metodistų kunigas Raimondas Piečia – iš Apaštalų darbų 2 sk. apie Šventosios Dvasios nužengimą iš Dangaus ir mokinių aplankymą. Evangelikų liuteronų kunigas Arvydas Malinauskas skaitė iš Luko evangelijos 24 sk. apie mokinių kelionę į Emausą.

Šventės akcentas – homilija, kurią sakė Panevėžio bažnyčios „Tikėjimo žodis“ pastorius Ramūnas Jukna. Sekminės – tai Parakleto, Mokytojo – Šventosios Dvasios atsiuntimo šventė. Šventoji Dvasia duota Bažnyčiai, kad teiktų jai jėgų, kad guostų, mokytų apie Kristų, primintų viską, ką Jis yra mokęs. Tikrosios Sekminės yra Dvasios šventė, liudijant Kristų. Krikščionių tikėjimas remiasi ne mitu, ne filosofiniais išmąstymais, bet istoriniais įvykiais, apie kuriuos skaitome jų liudininčių raštuose. Pastorius dalijosi pastebėjimais pagal vieną iš svarbiausių Sekminių tekstų Šventajame Rašte, t.y. Apaštalų darbų 2 sk. 1-12 eil. „... girdime juos skelbiant didingus Dievo darbus mūsų kalbomis. Visi labai stebėjosi, ir nieko nesuprasdami, klausinėjo: „Ką tai reiškia?“...“ Daug klausimų kilo ne tik girdėjusiems šią žinią mokiniams, bet ir šiandieniniam žmogui, pvz.: „Kodėl krikščionys

elgiasi taip, kaip elgiasi? Kodėl jie pasigaili vargšų? Kodėl jie aukoja jiems? Kodėl jie nuolat kreipia akis į nuskriaustuosius (našlaičius, vienišus pagyvenusius žmones) ar visuomenės atstumtuosius (kalinius, benamius ir pan.)? Kodėl jie prieštarauja eutanazijai? Kodėl jie, būdami tokie skirtingi, yra ir tokie panašūs?“ Tai šventas mūsų, krikščionių, pašaukimas – aiškinti Dievo darbus, padaryti suprantamą Kristaus mokslą ir žinių tiems, kurie gyvena šalia mūsų. Sekminių istorija liudija mums Žinią, kad Šventoji Dvasia sujungia skirtybes, apjungia priešybių poliuose esančius, apjungia ir vienija. Nors per Sekmines pasklinda daug kalbų, bet balsas yra vienas. Tai Dievo darbų liudijimas.

Visų, renginyje dalyvavusių, krikščioniškų bendruomenių ganytojai ir susirinkę tikintieji vieningai meldėsi malda „Tėve mūsų“, kartu dalijosi duona bei pabaigoje pakartojė giesmę „Esam Dvasioje viena“. O biržiečių vaikų ir jaunimo instrumentinis ansamblis vėl džiugino sielas muzikos kūriniais.

Vilma Juknienė
Perspausdinta iš www.btz.lt

Nuotrauka Danieliaus Juknos

2013 METAI, MININT 1863 M. SUKILIMO 150-ĄSIAS METINES, LIETUVOJE YRA PASKELBTI 1863-ŪJŲ METŲ SUKILIMO MINĖJIMO METAIS

Biržuose pagerbtas 1863 m. sukilėlių ir jų šauklio Edvardo Daukšos atminimas

Sukilimas, Lenkijoje vadinamas Sausio sukilimu, prasidėjo Varšuvoje 1863 m. sausio 22 d. ir tęsėsi iki 1964 metų vėlyvo rudens. Koviniai veiksmai apėmė Rusijos imperijos okupuotas Lenkiją ir Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę bei Abiejų Tautų Respublikos etnografines dalis – Baltarusiją ir Ukrainą.

Sukilėliai jungėsi į būrius visose Rusijos okupuotose apskrityse ir tai vienur, tai kitur susikaudavo su reguliariąja rusų armija, vėliau pradėjo burtis į vieningą kariuomenę. Apie 2500 sukilėlių sutelkęs kadrinis rusų armijos karininkas Zigmantas Sierakauskas balandžio 7 d. buvo paskelbtas Lietuvos sukilėlių vyriausiuoju vadu.

Siekdami išplėsti sukilimą Lietuvoje ir Kurše, sukilėliai nutarė žygiuoti į rytus, Dinaburgo (Daugpilio) kryptimi. Z. Sierakauskas padalino sukilėlių kariuomenę į tris voras: Boleslovo Koliškos vadovaujami 1-as ir 2-as batalionai turėjo žygiuoti Biržų kryptimi, vidurinioji, paties Sierakausko, kurią sudarė 4-as, 5-as, 7-as ir 9-as batalionai, – per Salas, Skapiškį, Pandėlį, Panemunį ir Papilį, kunigo Antano Mackevičiaus 3-ias ir 6-as batalionai – per Salas, Kamajus, Rokiškį, Žiobiškį, ir visi susijungti Kuršo pasienyje prie Medeikių kaimo, Biržų apskr. Juos persekiojo rusų armija. Lemtingi mūšiai įvyko Biržų krašte prie Medeikių, Gudiškio, Šniurkiškių. Ties Gudiškio vienkiemiu, po keturias

valandas trukusio mūšio, sukilėliai buvo nugalėti, daug žuvo. Rusų kariškiai tyčiojosi iš sužeistų sukilėlių, kurių dauguma buvo ginkluoti vien ištiesintais dalgiais, ir beginklius žudė. Sunkiai sužeistas sukilėlių vadas Z. Sierakauskas buvo išneštas iš mūšio lauko ir paslėptas Skrebiškio dvare. Bet greit buvo išduotas, suimtas ir nugabentas į Vilniaus kalėjimą. Teismas paskelbė nuosprendį: „sušaudyti“, bet generalgubernatorius M. Muravjovas pakeitė į „pakarti“. Sukilėlių vadas karininkas Z. Sierakauskas Lukiškių aikštėje buvo pakartas 1863 m. birželio 15 d.

Biržų rajono savivaldybė, Biržų krašto muziejus „Sėla“ šių metų gegužės 7 dieną pakvietė rajono mokyklų mokinius, visuomenę į 1863

metų sukilėlių kelią atkartojantį žygį ir taip paminėti sukilimo Biržų krašte įvykius, pagerbti žuvusiųjų sukilimo dalyvių atminimą jų palaidojimo vietoje prie Anglių kalno.

Prie Papilio dvaro, vietos, kur pietavo Zigmanto Sierakausko vedami sukilėliai, žygio dalyvius pasveikino savivaldybės merė Irutė Varzienė, 1863 m. sukilimo manifestą perskaitė Papilio katalikų bažnyčios klebonas Virgilijus Liuima, sėkmės palinkėjo evangelikų reformatų kunigas Rimas Mikalauskas, muziejaus „Sėla“ direktoriaus pavaduotoja Edita Landsbergienė papasakojo apie sukilėlių planus ir žygio kryptis.

Renginio dalyviai – moksleiviai, pasipuošę išpūdingomis kepuraitėmis, primenančiomis lenkiškas

Kautynės prie Šventibarščio. Dail. nežinomas

Semeniškių kapinėse. Antras iš dešinės A. Butkevičius

„konfederatkes“, kaip ir 1863 metų sukilėliai, pasiskirstė į tris būrius ir iš Papilio išžygiavo į Kraštų ir Skrebiškio dvarus, Mantvydiškį (Variakojus), Anglių kalną.

Iš Biržų miesto, nuo Nepriklausomybės paminklo, link Anglių kalno išvažiavo ir autobusas su vyresnio amžiaus biržiečiais bei prisijungusiais svečiais, pakeliui aplankydami senąsias reformatų Semeniškių kapines, kur palaidotas poetas, vertėjas, sukilėlis Edvardas Jokūbas Daukša, savo eilėraščiuose šaukęs į ginkluotą kovą prieš carizmą, kaip lietuvis demokratas raginęs kovoti dėl gimtojo krašto laisvės.

Kapinaitėse išsamiai apie sukilimo šauklį Edvardą Jokūbą Daukšą, sudėtingą jo gyvenimą ir liūdną pabaigą papasakojo Biržų krašto istorijos žinovas, žurnalistas Algirdas Butkevičius:

EDVARDAS JOKŪBAS DAUKŠA gimė 1836 m. gegužės 13 d. Biržuose evangelikų reformatų mokyklos mokytojo Kazimiero Kristupo Daukšos (1796-1865) šeimoje.

Tėvas – kalbininkas, lietuvių kalbos gramatikos „Trumpa kalbomokslė liežuvio lietuviško“ bei lietuvių – lenkų kalbų žodyno autorius. Jam ažuolinis paminklas yra pastatytas Biržų senosiose reformatų kapinėse.

Būsimasis poetas E. Daukša pirmąsias meilės Lietuvai, patriotizmo pamokas patyrė tėvų namuose, kur nuo mažens vaikams buvo skiepijamos dvasinės vertybės. Jo eilėraštyje „Pokalbis su tėvu apie vaikystę ir

senus laikus, ir apie lietuviybę“, rašoma, kad nėra brangesnio dalyko pasaulyje, be artimųjų ir Dievo, už gimtinės slenksčių.

Baigusį Biržų parapiinę trijų skyrių mokyklą, dvylikametį Edvardą tėvas išvežė mokytis toliau į evangelikų reformatų išlaikomą Kėdainių penkiaklasę mokyklą. 1852 metais Edvardas išvyko tęsti mokslo į Slucko gimnaziją, kurioje mokėsi ne viena Biržų reformatų jaunimo karta. Baigęs Slucko gimnaziją, 1855 metais E. Daukša išvažiavo studijuoti medicinos į Maskvos universitetą, bet po metų jau įrašytas studentu Dorpatu (Tartu) universiteto teologijos fakultete. 1858 metais E. Daukša prašė reformatų Bažnyčios sinodo, kad jam būtų leista teologiją studijuoti Karaliaučiaus universitete. Prašymas nebuvo patenkintas, tačiau Sinodas jam suteikė 200 rublių pašalpą tolesniam mokslui. Edvardas lieka Karaliaučiaus universitete, kaip jis rašė, „klausyti lietuvių literatūros, geriau susipažinti su lietuvių kalbos ir senųjų raštų tyrinėjimu, kad galėtų skleisti švietimą tarp paprastų žmonių“.

1860 metų rudenį apsigyveno Vilniuje, vertėsi pamokomis, artimai susibičiuliavo su lenkų poetu romantiku Vladislavu Sirakomle (Liudviku Kondratovičiumi). Jį laidojant, Vilniaus jaunimo vardu pasakė įsimintina kalbą. Vilniuje per bendrus draugus susipažino su ruošiamo 1863 metų sukilimo vienu iš vadų Jokūbu Geištoru bei gausia Dalevskių šeima, kurios keturi broliai

ir šešios seserys taip pat įsitraukė į sukilimą. Apolonija Dalevska sukilimo išvakarėse ištekėjo už sukilimo vado Zigmanto Sierakausko. Prasidėjus 1863-ųjų metų sukilimui, E. Daukša sugrįžo į Biržus, apsigyveno tėvų namuose. Čia užmezgė ryšius su senu pažįstamu, sukilėlių vadu Eliziejumi Liutkevičiumi, tapo jo sukilėlių būrio idėjinė siela, ragino valstiečius dėtis prie sukilėlių ir persekioti išdavikus.

Manoma, kad po sukilėlių pralaimėjimo prie Daujėnų kaimo rugsėjo 15 dieną, Daukša, įsitikinęs lemtinga sukilimo baigtimi, pasitraukė iš sukilėlių būrio. Pristatęs generolui N. Ganeckiui, buvo paleistas. Tačiau Biržuose, tėvų namuose, išbuvo neilgai. Lapkričio 27 dieną jį suėmė, išdavus vienam iš tardomų sukilėlių.

Jo tvirtą laikyseną tardymo metu aprašo literatūrologė Regina Mikšytė: „Daukšos parodymai tardymo komisijoms bei karo lauko teismui liudija jo tiesų ir valingą charakterį. Pradedant pirmuoju ir baigiant paskutiniu parodymu, E. Daukša lakoniškai tvirtino tą patį, griežtai paneigdamas jam užmetamus kaltinimus, nesiblaškę, neįdavinėjo jokių pavardžių. Jo sakiniai logiški, gražiai formuluojami. E. Daukša prisipažino savanoriškai stojęs į būrį. Tvirtino, kad dalyvavęs mūšiuose be ginklo ir siekęs apginti kaimiečius, ypač reformatus biržiečius, nuo maištinkų keršto už jų teiktą pagalbą caro kariuomenei, pralaimėjus Dolengai, Koliškai ir Mackevičiui“. E. Daukša tardymo komisijos buvo apkaltintas, kad „būdamas neeilinio išsilavinimo, naudojėsi ypatingu reikšmingumu ir buvęs vienas iš veiklių ir įtakingų agitatorių, net tarnybą, vienintelį pragyvenimo šaltinį, metęs „revoliuciniais sumetimais“. Karo lauko teismas pripažino, kad E. Daukša buvo E. Liutkevičiaus adjutantas, saugojo revoliucinį antspaudą, aktyviai susirašinėjo su Centrinium sukilimo komitetu ir kitais sukilėlių būrių vadais, sudarinėjo mirties nuosprendžius ir juos skaitė žmonėms, E. Liutkevičiaus nuteistiems pakarti ar sušaudyti. Teismo nuosprendis buvo 16 metų Sibiro rūdyuose. Dar po 7 mėnesių, E. Daukšai būnant Kauno kalėjime, atsižvelgus į jo savanorišką pasitraukimą iš sukilimo, bausmė

sumažinta iki 12 metų. E. Daukša buvo ištremtas į Tobolską.

Tremtyje dirbo raštinėje, o po 1866 metų amnestijos, perpus sumažinus katorgos laiką, keliolika metų dirbo Pavolgyje geležinkelio valdininku.

Į Lietuvą Edvardas Daukša sugrįžo tik po dvidešimties metų. Iš pradžių apsistoja brolio Vlado šeimoje netoli Papilės, Šiaulių apsk. Broliui mirus, pradėjo klajones po Lietuvą iš kaimo į kaimą ilgai niekur nepasilikdamas. Ėjo per žmones, sakydamas prakalbas, puldamas maskolius ir lenkus taip, kad žmonės bijodavo jį net priimti nakvynės. Bažnyčioje kunigams meldžiantis už carą, balsu protestuodavo. Vengė visko, kas buvo cariška ir pažymėta dvigalviu ereliu: geležinkelių, pinigų, pašto ženklų. Valdžios sulaikytas kaip valkata (greičiausiai dėl prieš carą kurstančių kalbų), buvo uždarytas Šiaulių kalėjime. Teisme tekalbėjo lietuviškai. Teisėjui pareikalavus kalbėti rusiškai, atrėžė: „Kai aš nuvažiuosiu pas tave į Rusiją, aš tavęs neprašysiu kalbėti lietuviškai, o dabar tu, pas mus į Lietuvą atvažiuavęs, kalbėk lietuviškai!“

Įsitikinęs, kad ligotas ir anksti susenęs E. Daukša caro režimui nebepavojingas, iš kalėjimo buvo paleistas ir atiduotas globoti brolio Vlado vaikams. Bet iš jų namų greitai vėl iškeliavo.

1890 metų žiemą Edvardą Jokūbą Daukšą rado sušalusį pakelėje netoli gimtųjų vietų Biržų krašte. Buvo palaidotas prie giminių senosiose reformatų Semeniškių kaimo kapinėse.

Semeniškių kaimo kapinaitėse radome į žemę įsmegusį paminklėlį, kuriame užrašyta, kad čia palaidotas Jan Dauksa, miręs 1859 metais. Galima manyti, kad šalia šio kapo ir buvo palaidotas 1863-ųjų metų sukilimo dalyvis, Sibiro tremtinys, poetas, laisva, nesizėminusi asmenybė Edvardas Jokūbas Daukša.

Aplankę Semeniškių kapinaites, važiuojame į Mantvydiškį, kurio telikę vos kelios sodybos ir nedidukės reformatų kapinaitės, kurių paminkluose dominuoja Variakojų pavardė.

Moksleiviai ir kiti 1863 m. sukilimui atminti žygio dalyviai, pasisti-

prinę kareivių išvirta koše, keliavo į girios viduryje esantį neaukštą Anglių kalnelį, kur 1938 m. rugsėjo 26 d. iškilmingai buvo atidengtas Lietuvos Vyriausybės pastatytas gelžbetoninis paminklas su kryžiumi sukilėliams, po pralaimėto mūšio žuvusiems ir palaidotiems dviejose duobėse, atminti.

Po paminklo kryžiumi pritvirtinta metalinė plokštelė su įrašu: „Garbė Karžygiams, kritusiems sukilimo kovose 1863 05 5-7“ ir Gedimino stulpai bei paminklo pastatymo data. Po septyniasdešimties metų – 2008 metais paminklas atnaujintas, gražiai sutvarkyta aplinka.

Paminklas sukilėliams ir buvo galutinis tikslas 2013 m. gegužės 7 d. žygio dalyvių, pakartojusių 1863 metų sukilėlių kelią iš Papilio į Gudiškį, Anglių kalną.

Prie paminklo garbės sargyboj su pulko vėliava išsirikiavo dalgininkai,

vedini „Sėlos“ muziejaus direktoriaus Gintaro Butkevičiaus. Merginos vainikais, nupintais pakeliui iš miško gėlių, papuošė paminklinį kryžių.

Moksleiviai skaitė biržiečių, sukilimo dalyvių, poetų Edvardo Jokūbo Daukšos ir Juliaus Anusevičiaus nuo Daumėnų eilėraščius.

Pabaigoje visi žygio dalyviai padainavo sukilimo laikų liaudies dainas, kurių pasimokė žygiuodami sukilėliu keliu: „Rasiejos girelėj, Lietuvos šalelėj, ty paukštelė ir žvėrelė turėja kalbely...“, „Eisim laukan pažiūrėti, koks vėjelis pučia. Pučia rytų, pučia pietų, pūs ir vakarėlių...“, ir visi susikibę rankomis prisiekė mylėti savo Tėvynę Lietuvą, nepamiršti praeities kovų ir atliktų žygdarbių, gerbti istoriją, rūpintis nūdiena.

D.Gudliauskienė

*Nuplauks amžiai ir tūkstančiai amžių,
Ateis metai, kai šviesos šaltinis – saulė
Nušvis Lietuvai laimingesniais laikais.
Jūs, palikuoniai, tą tiesą išvysite.
Kai taip atsitiks, kape mūsų kaulai
Sujudės, sudrebės iš užplūdusio džiaugsmo.*

Eduardas Jokūbas Daukša. Iš eilėraščio „Tegyvuoją Lietuvą“

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarui JOKŪBUI ŠERNUI – 125

Šių metų birželio 14 d. sukako 125 metai, kai Nem. Radviliškio valsčiuje, Jasiškių kaime ūkininkų reformatų Elžbietos Žemaitytės ir Martyno Šerno šeimoje, gimė Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, teisininkas Jokūbas Šernas.

Šernų šeimoje be Jokūbo dar augo trys broliai ir dvi seserys. Skaityti, kaip ir kitus vaikus, iš Giesmyno pamokino motina. Po to mokėsi Nemunėlio Radviliškio parapijinėje reformatų mokykloje. Ją baigęs 1903 m. Jokūbas Šernas, kaip ir jo brolis Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios superintendantas Adomas, išvažiavo mokytis į reformatų Sinodo išlaikomą Slucko (Minsko gubernija) klasikinę gimnaziją. Už dalyvavimą politiniame judėjime Jokūbas 1906 metais buvo pašalintas iš 6-os klasės. Po dviejų metų įstojo į privačią mokyklą Dorpate (Tartu), kurią baigė 1910 m. ir, gavęs reformatų Sinodo stipendiją, įstojo mokytis teisės į Dorpato universitetą. 1911 m. perėjo į Petrapilio universitetą, kurį baigė 1914 m. ir grįžo į Lietuvą, apsigyveno Vilniuje. Vilniuje Jokūbas Šernas aktyviai įsijungė į lietuvių visuomeninį, politinį, kultūrinį gyvenimą. Dirbo žurnalisto darbą – „Lietuvos žinių“ laikraščio redaktorius (1914 m.), mokytojas – Vilniaus „Ryto“ gimnazijos istorijos mokytojas (1915–1918 m.), lietuvių draugijos nukentėjusiems nuo karo šelpiti reikalų vedėjas (1914 m.), komiteto narys (1915 m.). 1915 m. rusams apleidžiant Lietuvą, J. Šernas pasiliko Vilniuje ir per visą vokiečių okupacijos laikotarpį drauge su kitais žymiais lietuvių visuomenės ir politikos veikėjais įsijungė į darbą dėl Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo.

1917 m. Jokūbas Šernas nuo vietos lietuvių buvo pasiūstas į I-ąją Lietuvos Konferenciją ir jos buvo išrinktas į Lietuvos Tarybą. 1918 m. pradžioje buvo Tarybos išrinktas į jos prezidiumą generaliniu sekretoriumi ir tas pareigas ėjo iki 1919 m. kovo mėn. 1918 m. vasario 16 d. Jokūbas Šernas kartu su kitais dvidešimčia Lietuvos patriotų pasirašė Lietuvos valstybės Nepriklausomybės Aktą.

Jokūbas Šernas buvo paskirtas į

Lietuvos Tarybos delegaciją, vykusią į Berlyną. 1918 m. spalio 20 d. lietuvių delegacija susitiko su Vokietijos kancleriu M. fon Badenu ir gavo principinį Vokietijos pritarimą, kad jie patys gali nuspręsti Lietuvos politiką, sudaryti vyriausybę, užmegzti santykius su kitomis šalimis. J. Šernas Lietuvos Tarybos buvo deleguotas į Mažosios Lietuvos lietuvių organizaciją – Prūsų Lietuvos Tautinę Tarybą. Jo pastangomis 1920 metų pavasarį į Lietuvos Tarybą įtraukti trys Mažosios Lietuvos atstovai.

1919 m. balandžio mėn. 12 d. Jokūbas Šernas buvo paskirtas ministru be portfelio ketvirtojoje M. Šleževičiaus vyriausybėje (1919 04 – 1919 10), organizavo Vidaus reikalų ministerijos Savivaldybės departamentą ir buvo jo pirmasis direktorius (nuo 1925 m.), vėliau buvo paskirtas Prekybos ir pramonės banko Kaune direktoriumi.

1923 m. pradžioje Jokūbas Šernas įsteigė savivaldybės reikalams skirtą mėnesinį žurnalą „Savivaldybė“ ir buvo jo redaktoriumi (1923–1926 m.), parengė leidinį „Kovo 20-oji diena“, skirtą Mažosios Lietuvos prisijungimui paminėti.

Signataras Jokūbas Šernas priklausė Tautos pažangos partijai,

aktyviai dalyvavo Evangelikų reformatų Bažnyčios organizaciniame darbe, 1918 m. Sinode buvo išrinktas Bažnyčios kuratoriumi.

Pirmojo pasaulinio karo metais vedė Kleofą Brijunaitę. 1917 m. jiems gimė dukra Danutė Irena. Išsiskyręs su pirmąja žmona, 1925 m. vedė Verą Fainbergaitę. Vestuvėse dalyvavo visoje Lietuvoje žinomi žmonės: Mykolas Biržiška, Petras Klimas, Antanas Smetona, Sofija Chodakauskaitė – Smetonienė, Jonas Basanavičius, kunigas Povilas Dogelis, Augustinas Janulaitis, kunigas Juozapas Kukta.

Su žmona Vera Fainbergaite – Šerniene turėjo 1925 m. gimusį sūnų Jokūbą – Bernardą Šerną, vėliau tapusį garsiu aktoriumi ir nusifilmavusiu daugelyje Italijos, Prancūzijos filmų.

Mirė signataras Jokūbas Šernas po sunkios ligos 1926 m. liepos 31 d. Kaune. „Biržų žinios“ 1926 m. rugpjūčio 15 d. informavo skaitytojus: „Mirė Jokūbas Šernas, paskutinių laikų Savivaldybių Departamento Direktorius, žinomas biržėnams visuomenės veikėjas. Jo lavonas rugpjūčio mėn. 1 d. atgabentas į N. Radviliškį ir ten iškilmingai ev. reformatų kapinėse palaidotas. Tai buvo dar jaunas, vos 38 m. žmogus, didelės energijos, gerai pažįstamas visame Lietuvos krašte“. Po Jokūbo Šerno mirties žmona Vera su mažamečiu sūnumi Jokūbu (vėliau tapusiu Žaku Šernu) išvyko į Prancūziją. 2004 m. Žakas Šernas buvo atvykęs į Lietuvą, apsilankė Nemunėlio Radviliškyje, kur evangelikų reformatų bažnyčioje buvo pakrikštytas ir kur yra jo tėvo, Vasario 16-osios Akto signataro Jokūbo Šerno kapas.

Šių metų birželio 18 d. Signatarų namuose, Vilniuje, buvo paminėtos 125-osios Lietuvos Nepriklausomo-

mybės Akto signataro Jokūbo Šerno gimimo metinė. Dalyvavo signataro vaikaitė, Vilniaus ev. reformatų parapijos narė Kristina Šernaitė ir Lietuvos istorijos instituto vyresnysis mokslo darbuotojas, humanitarinių mokslų daktaras Algimantas Kasparavičius. Koncertavo Biržų Vlodo Jakubėno muzikos mokyklos mokiniai.

Parengta pagal 110-osioms gimimo metinėms skirtą informacinį leidinį „Jokūbas Šernas“. „Lietuvos albumas“ 2-asis (fotografuot.) leid. V.: Sietynas, 1990 m.

◀ *atkelta iš 3 p.*

hovo „Padangės giria“. Šis kūrinys evangelišku giesmių švenčių repertuare yra nuo 1938 metų, tad daugelis nuolatinių šventės dalyvių jį moka mintinai. Naujai į šventės repertuarą buvo įtrauktas įtaigus ir įsimintas John Bernardo „Kristaus triumfas“, kurį dirigavo Janina Pamarnackienė bei šiuolaikinio lietuvių kompozitoriaus Petro Bagdonavičiaus „Benedictio“, padiriguotas vilnietės vargonininkės Astos Saldukienės.

Šventės pabaigoje G. Schwarze „Palaimos palinkėjimu“ dalyviai ir svečiai palinkėjo vieni kitiems geros kelionės namo su viltimi kitamet vėl susitikti kuriame nors Lietuvos mieste ar miestelyje, kur skamba ir yra mylima evangeliška giesmė.

Dar man, kaip reformatei, norėtusi, kad kitais metais Giesmių šventėje išdrįstų dalyvauti Panevėžio ev. reformatų parapijos choras, vad. Žyginto Anilionio. Jo repertuare jau yra beveik visos jungtinio choro giesmės. Taip pat, kad atsigtų prieš keletą metų „sužibėjęs“ biržiečių reformatų „Soli Deo Gloria“, vad. vargonininkės Jūratės Duderienės.

Gaila, šioje Giesmių šventėje buvo atsisakyta dalyvių eisenos per miestelį. Oras buvo puikus ir prasukti ratą per Kretingą, būtų buvę šaunu...

D. Gudliauskienė

INFORMACIJA

Gegužės 30-ios dienos rytą Klaipėdos miesto meras Vytautas Grubliauskas buvo pakvietęs krikščioniškų Bažnyčių dvasininkus, aktyvius tikinčiuosius, socialiai atsakingo verslo, kultūros ir meno, politikos, žiniasklaidos, švietimo, medicinos, teisėsaugos – prokuratūros, teismo ir policijos, kariuomenės bei tautinių bendrijų atstovus į Antruosius bendruomenės maldos pusryčius, kurių tema šį kartą – krikštas, jo svarba ir dvasinės atsakomybės aspektai. Pranešimą „Krikščionybės inkultūracija amžių bėgyje“ skaitė Klaipėdos universiteto Teologijos katedros vedėjas, Vokietijos garbės konsulas Klaipėdoje doc. dr. Arūnas Baublys, apžvelgęs religinių konfesijų atsiradimo, kitimo ar sunykimo istoriją bei tai įtakojusius veiksnius nuo Klaipėdos miesto įsikūrimo iki šių dienų.

Gegužės 31 d. pavakarę vilniečiai reformatai rinkosi į Antavilių kapinaites prisiminti ten palaidotų artimųjų, draugų, giminių. Šiose nedidelėse kapinaitėse yra laidojami daugiausia Antavilių pensionate gyvenimą užbaigę senoliai. Jose palaidotos net kelios buvusių biržiečių reformatų šeimos: kunigo Petro Dągio sesuo Ona Rukmanienė su vyru, Indriūnai, Jakubonienė ir Jakubony-

tės, Austris Aukštuolis, nusipelnusių mokytoja Matilda Jasiukėnaitė ir kt. Po Kapinių šventės kunigą Raimondą Stankevičių ir kitus dalyvius Agapei buvo pakvietusi Antaviliuose gyvenanti Irena Aukštuolienė.

Birželio 8 d. Kapų šventės pamaldos buvo laikomos Vilniaus Kairėnų kapinėse. Gegutėms kujuojant darniai skambėjo reformatų giesmės, vedamos vargonininkės Aušrelės, kunigo R. Stankevičiaus malda nuteikė susikaupimui ir apmąstymams. Po pamaldėlių visus dalyvius arbatai, kavai ir skaniam sūriui į savo sodybą Baniškėse prie Kairėnės upelio pasikvietė Bronė ir Gytis Krikščikai.

Birželio 15 d. Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje klebonas kun. R. Stankevičius pakrikštijo Elžę Jakštaitę, dvejų metų, šiais metais kovo mėn. mirusio buvusio parapijiečio Broniaus Skiauterės provaikaitę. Krikšto pamaldose vargonavo parapijietis Zigmąs Klimaševskis.

Birželio 16 d. Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje buvo vėl švenčiamos Konfirmacijos pamaldos: savo tikėjimą reformatų išpažinime patvirtino Agnė Morkvėnaitė ir Aleksandr Špilevoj.

Sveikiname

*Birželio 17 d. kunigui
TOMUI SAKUI
sukako 40 metų.*

*Žmonės laiko Jus Kristaus tarnais ir
Dievo slėpinių prievaizdais.../Plg. 1 Kor 4,1/*

*Viešpats įpareigojo Jus prižiūrėti mus, patikėjo Jums mūsų
dvasinį ganymą. Te nepagaili Jis Jums kantrybės ir jėgų,
dirbant šį sunkų ir nedėkingą darbą!*

*Te Jus lydi Viešpaties palaiminimas
ir Jo teikiama ramybė bei mūsų meilė ir pagarba!*

Vilniaus ev. reformatų parapijos taryba

Liuteronų giesmynai – konferencija Rygoje

Latvijos evangelikų liuteronų Bažnyčia, ruošdamasi naujo giesmyno leidimui, Liuterio akademijoje Rygoje vasario 23 d. surengė tarptautinę mokslinę konferenciją „Latvių liuteronų giesmynai – praeitis ir ateitis“.

Konferencijoje įvairiais aspektais apžvelgta latviškų liuteronų giesmių raida nuo XVI a. iki šių dienų. Pranešimus skaitė Latvijos mokslų akademijos prezidentas prof. dr. Ojārs Spārītis, Latvijos universiteto profesorius dr. Pēteris Vanags, Liuterio akademijos dėstytojai kun. doc. dr. Didzis Stīle ir LELB giesmyno rengimo komisijos pirmininkė Ilze Sprance bei Rygos katedros choro vadovas, Latvijos muzikos akademijos dėstytojas Guntars Prānis.

Vokietijos Šiaurės Bažnyčios atstovas, Greifsvaldo universiteto profesorius dr. Matthias Schneider kalbėjo apie giedojimo tradicijas ankstyvuojų Reformacijos laikotarpiu. Klaipėdoje dvyliktus metus reziduojantis amerikietis Misūrio Sinodo atstovas kun. dr. Charles Evanson skaitė pranešimą „Liturgi-

nės Martyno Liuterio giesmės“, kun. doc. dr. Darius Petkūnas – „Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios giesmynų laidos sovietiniu laikotarpiu“.

Liuterio akademija šią konferenciją surengti nusprendė po jos profesorių apsilankymo 2011 metais Klaipėdos universitete kun. dr. D. Petkūno organizuotoje giesmynų konferencijoje. Netrukus Latvijos ev. liuteronų Bažnyčia turėtų išleisti naują giesmyną, kuris rengtas beveik dvidešimt metų. Naujajame leidime bus apie septyni šimtai giesmių, tarp jų ir latvių klasikų bei šiuolaikinių kompozitorių melodijomis. Knyga apims ir Mažąjį katekizmą, tikėjimo išpažinimus, maldas bei įvairiems gyvenimo atvejams numatytus skaitinius. Naujojo giesmyno turinį galutinai apsvarstyti ir patvirtinti ketinama Latvijos ev. liuteronų Bažnyčios XXVI Sinode, kuris vyks šių metų birželio 7-8 dienomis.

**Perspausdinta
iš „Lietuvos evangelikų kelias“,
2013 Nr.3**

Liepos 20-27 dienomis

vyks Lietuvos ev. reformatų bažnyčios organizuojama jubiliejinė – dvidešimtoji

vaikų vasaros stovykla „NENUGALIMIEJI“ 2013“

tradicinėje visų pamėgtoje vietoje – Nemunėlio Radvilėškyje, Biržų rajone.

Šiais metais laukiama net 100 vaikų – stovyklautojų nuo 7 iki 13 metų.

Į visus iškilusius klausimus mielai atsakys

stovyklos direktorius Justas Vaitiekūnas +370 624 57815, asvaitiekunas@yahoo.com ar

stovyklos kapelionas kun. Raimondas Stankevičius +370 655 43678, raimondas@ref.lt

Laida EVANGELIKAMS

„KELIAS“

Per „LRT Kultūra“ –
kiekvieną šeštadienį
9.30 val.

Laidos autorė
Ina Drašutienė,
mob. tel. +370 686 59625,
el.paštas: inadra@takas.lt

Leidinio spaudos rėmėjas

Birbinių g. 4a, LT-02121, Vilnius
tel.: +370 5 2627585
mob.tel.: +370 655 24403

Linksmoji g.5, LT-02041, Vilnius
tel.: +370 5 2639004
mob.tel.: +370 652 11944

www.klion.lt

*Lietuvos reformatų Bažnyčios
vadovybė:*

**Gen. superintendentas
kun. Tomas Šernas**

gyv. Vilniuje, mob. 8 687 56 846

**Lietuvos ev. reformatų
Konsistorijos prezidentas
kurt. Petras Romualdas Puodžiūnas**

mob. 8 610 04399; n. 8 45 432952

Interneto svetainės adresas
www.ref.lt

Lietuvos reformatų dvasininkai:

Vicesuperintendentas

kun. Rimas Mikalauskas

gyv. Biržuose, mob. 8 686 66 383,

kun. Raimondas Stankevičius

gyv. Vilniuje, mob. 8 655 43 678

kun. Sigita Švambarienė

gyv. Biržuose, mob. 8 681 66 661

kun. Tomas Sakas

gyv. Klaipėdoje, mob. 8 656 45 016

kun. dr. Kęstutis Daugirdas

gyv. Vokietijoje

diak. Gitana Gasiūnaitė

gyv. Prahoje

el. p. g.gitana@seznam.cz

lektorius Neilas Čijunskas,

gyv. Klaipėdoje, tel. 8 612 58 731

Parapijos vadovybės telefonai:

Seniūnų tarybos pirmininkas

Alvydas Verbickas

mob. 8 698 86296,

pavadojuotoja Danguolė Juršienė

219 1109 d., 241 6981 n.,

mob. 8 612 20 402

Seniūnės:

Vida Cupareva

236 3224 d. mob. 8673 04537

Dalija Gudliauskienė

242 9118, mob. 8 685 74 951,

Donata Indriūnaitė

234 2824, mob. 8 673 84 929

Olga Tamulėnaitė

277 0314 n.

Laiškus redakcijai galite rašyti:

Gerosios Vilties 1A, Vilnius,
Vilniaus ev. reformatų parapijos raštinė,
el.paštas: dalija@mail.lt

Parėngė Dalija Gudliauskienė,

Redagavo Raimondas Natka

Leidėjas:

Vilniaus ev. reformatų parapija

Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius taiso ir trumpina
savo nuožiūra

Laikraštis platinamas už auką.
Leidžiamas tik iš surinktų aukų.